

Сільві Гранж: французький досвід представлення історії в музеї

Леся Халецька

Кафедра історії та документознавства, Національний авіаційний університет,
УКРАЇНА, м.Київ, проспект Космонавта Комарова, 1,
E-mail: Lecenka@ukr.net

In this article the modern french reflection of history in museums, underlines the role of museums as mediators of creation of national identity.

Ключові слова – спадщина, суспільна пам'ять, історія в музеї, Дім історії Франції.

Вступ

В умовах постійного зростання інформаційного потоку та перманентного зростання інтересу до культурно-історичних та суспільно-політичних подій серед пересічних громадян зростає роль музейних установ не лише з точки зору збереження історичної пам'яті, а насамперед в якості посередників між сучасністю та минулим, формулюючи своєрідне послання засобами організації музейного простору.

Основна частина

Сільві Гранж (Sylvie Grange) – знаний фахівець у галузі музейної справи, у сфері якої працює з 1978 року. За цей час вона займалася різноманітною діяльністю зі збереження історико-культурної спадщини, зокрема археологічною, була зберігачкою колекцій, головною редакторкою часопису «Музеї та державні колекції Франції», радницею з музейної справи Міністерства культури та комунікації Франції, директоркою департаменту культурно-наукової співпраці на національному та міжнародному рівнях Служби музеїв Франції тощо. Із 2013 року Сільві Гранж – директорка Державного центру співробітництва та інформування у сфері музейної справи (ОСІМ, Діжон, Франція) [3].

15 жовтня 2015 року відбулася зустріч із Сільві Гранж, організована за участю Національного художнього музею України, Українського центру розвитку музейної справи (в рамках програми ProMuseum), Французького Інституту в Україні, на тему «Як представляти історію в музеї: французький досвід».

Сільві Гранж, яка сама себе називає фахівцем зі збереження культурної спадщини, насамперед акцентувала увагу на розумінні цього терміну, а саме: спадщина – це певна цінність, яку певна кількість людей погоджується визначити культурним надбанням; це не обов'язково щось грандіозне, це те, що становить певний сенс.

Дослідниця звертає увагу на концептуальні зміни в діяльності сучасних музеїв. Насамперед, роль музеїв як медіаторів суспільної пам'яті. У зв'язку з цим, вона наводить приклад ініціативи президента Франції Ніколя Саркозі про створення Дому історії Франції (2010 р.) у приміщенні Національного архіву

у Парижі. У проекті взяла участь назка французьких істориків. У відкритому листі відомого французького історика, члена французької академії П'єра Нора міністру культури та масових комунікацій наголошується на невідповідності проекту ідеї суспільної історії: адже проект передбачав створення певного національного роману, який мав на меті утвердження французької білої ідентичності, що на разі не відповідає історичній правді. Критику проекту підтримали такі відомі французькі історики як Жак Ле Гофф, Ізабель Бакуш, П'єр Турбе та інші [1]. Проект був сприйнятий більшістю опонентів як інструмент для реалізації політичного наміру: відшукати в минулому виправдання певних політичних тенденцій сьогодення. Музейники заблокували приміщення Національного архіву. Після зміни політичної влади від цього проекту відмовились. Сільві Гранж пояснює, що в умовах мультикультурності французького суспільства, ідея єдиної нації не відповідає історичній дійсності і не може бути прийнятною для всього суспільства.

У той же час у Парижі з'явився Музей історії імміграції, однак урочисто його відкрили лише нещодавно. Його створенням опікувалося чотири міністерства, серед яких – Міністерство внутрішніх справ.

Французькі історичні музеї активно працюють із такими темами, як колоніалізм і рабовласництво. Зокрема, цій проблемі присвячена виставка в музеї Бордо, меморіал-панно на тротуарах Нанта: занурити публіку в ситуацію реальності минулого, торкнутися чуттєвого, засобами музейної експозиції одночасно визнати і розповісти історію, яку не можна змінити, надати можливість громаді зрозуміти наслідки, які вона має для сьогодення.

Сільві Гранж підкреслює, що політика сучасного музею має бути сфокусована не на фондах, а на людях. Так, у 1990-х роках у Франції був рух за зміну назв музеїв. Наприклад, етнографічний музей у Греноблі перетворився на Музей суспільства. Сільві Грандж пояснює: «Така зміна потрібна, щоб оказати: важливі не речі, представлені в експозиції, а люди та їхні історії, пов'язані з цими речами. – як люди минулого і сьогодення, так і ті, що прийдуть завтра» [2].

Висновок

Отже, діяльність сучасних музеїв має бути спрямована на організацію супроводу публіки у її відкритті минулого, звертаючись до емоцій та почуттів відвідувачів, музеї мають відігравати роль де шифрувальника історичного минулого – в цьому полягає їх місія збереження спадщини.

Література

1. *Музей історії Франції: за і против [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.stoletie.ru/parizhskie_pisma/muzej_istorii_francii_za_i_protiv_2010-11-30.htm*
2. *Чекаючи на музей Майдану, слід працювати з людським боєм[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27316402.html>*
3. *Як представляти історію в музеї: французький досвід[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://namu.kiev.ua/ua/press-centre/news/view.html?nid=420>*